

den Henseende er under altfor stærk Paavirkning af andre Forhold, som ikke høre derhen. Det var disse Bemærkninger, som jeg vilde gjøre, idet jeg fremdeles skal bemærke, at Spørgsmaalet vedkommende den lærde Underviisning, og Klagen derover er en Sag, som jeg anseer det for rigtigt for Ministeriet at optage og gjøre til Gjenstand for Overveelse.

Oppermann: For det Første maa jeg for mit eget Vedkommende erklære, at jeg ikke paa nogen Maade kan tiltræde den Anskuelse, som den høitagtede Minister vilde gjøre gjældende med Hensyn til Myndigheden til at gjøre Forandringer i den Grændse for Lovgivningsmagtens Indflydelse paa Underviisningen, der er bleven sat, som Ministeren udtrykte sig, i de tolv Aar af vor constitutionelle Udvikling. Men den er ikke bleven „sat“ ved nogen Udtalelse af den lovgivende Magt, og derfor, saalænge den ikke er sat af den lovgivende Magt, er den ikke sat. Jeg troer at hurde udtale dette ganske bestemt og præcis. Dernæst maa jeg give den høitagtede Minister Ret i, at enhver sund Nationalitet maa udvikle sig og Selvsølelsen styrkes ved et naturligt Samkvem med Andre. Men et naturligt Samkvem er det ikke, naar jeg lgaær hen til den, som jeg vil leve sammen med, og gjør mig til hans Træl, og det have vi gjort, da vi i Skoleplanen stillede Tybsk som det Sprog, der var mere fuldkomment og stiftet til Meddelelse af den grammatiske Underviisning end det danske Sprog.

Høgsbro: Jeg maa slutte mig til den ærebe sidste Taler, og da navnlig til hans første Ytringer, at Rigsdagen ikke nogenfinde har opgivet sin Ret til at behandle Spørgsmaalet om det høiere Skolevæsen ad Lovgivningens Bei. Jeg anseer det for saa meget mere vigtigt, at dette udtales bestemt, som den høitærede Minister har sagt, at dette var skeet. Jeg skal derfor tillade mig at oplæse lidt mere af hvad den daværende Cultusminister (Madvig) i 1850 udtalte i Anledning af den allerede omtalte Interpellation. Han sagde nemlig ikke alene, hvad jeg før tillod mig at oplæse, at det høiere Underviisningsvæsens Ordning i sine Hovedtræk maatte være Rigsdagen forbeholdt, men han

anviste ogsaa de Midler, hvorved Rigsdagen, saasnart den vilde, kunde tage den i sin Haand. „Det er den lovgivende Magt“, hedder det, „for en stor Deel selv overladt, hvormegent den her vil gribe ind, idet, selv om der ikke kommer noget Forslag fra Ministeriet til at bestemme dette eller hiint ved Lov og derved binde Bestyrelsen indenfor visse Grændser, Forslag i denne Retning jo kunne udgaae fra Medlemmerne af Rigsdagen“. Han ender sit Foredrag med at sige: „Der har, jeg gjentager det, aldrig foresvævet mig nogen Tanke om, at ikke Ordningen af det høiere Underviisningsvæsen kunde inddrages under Rigsdagens Overveelse.“ Det var udtryffeligt i Henshold til disse Ytringer, at Spørgeren frasalbt enhver yderligere Foranstaltning, og det er vist ogsaa i Overeensstemmelse med dem, at Grændsen mellem den lovgivende Magt og Bestyrelsen med Hensyn til dette Punkt for Tiden maa drages. Forsaavidt det kan nytte at nævne andre Autoriteter angaaende dette Spørgsmaal, kan jeg endnu henvise til afdøde Professor Larsens nysudgivne Statsret, hvori han gjør opmærksom paa, at Grændsen mellem den bestyrende og den lovgivende Magt let kan blive flydende og ubestemmelig, saa det meget beroer paa, hvad den lovgivende Magt selv vil drage ind under sit Omraade, i hvilken Henseende han netop henviser til den nu flere Gange paaberaabte Forespørgsel og de derved faldne Ytringer.

Kirke- og Underviisningsministeren: Det er ved Bekjendtgjørelsen af 1850, hvorpaa den lovgivende Magt ikke har udøvet den allermindste Indflydelse, afgjort, at Underviisningens Ordning er en reen administrativ Sag, og det er derved tillige afgjort, at Administrationen har Ret til at foretage Forandringer i det saaledes Givne. Jeg skal ikke htre mig om, hvorvidt det havde været hensigtsmæssigt at behandle dette Spørgsmaal ad Lovgivningens Bei, men jeg maa forbeholde Administrationen fuld Raadighed over det, den selv har bestemt. Det beroer ikke paa en Beslutning af en enkelt Afdeling af den lovgivende Magt, hvorvidt Noget skal inddrages under den eller ikke. Naturligviis misfjender jeg ikke, at den lovgivende Magt har Midler til at faae ind under